

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจาก SMEs มีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 99.0 ของธุรกิจทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550, น. 6-7) โดยในปี 2553 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยมีจำนวนถึง 2,913,167 ราย ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจภาคการค้า ภาคบริการ และภาคการผลิตตามลำดับ เมื่อพิจารณาภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2553 ยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีหากพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของ GDP ที่มีการขยายตัวร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าโดยมีมูลค่า GDP ในปี 2553 เท่ากับ 10,102,986 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 1,052,271 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่า GDP ของ SMEs ถึง 3,746,967 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.1 ของ GDP รวมทั้งประเทศ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ข้อมูลที่ยืนยันถึงบทบาททางเศรษฐกิจไทยที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ การก่อให้เกิดการจ้างงาน คิดเป็นสัดส่วนถึงกว่าร้อยละ 77.0 ของการจ้างงานรวมของประเทศ มีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 39.0 ของมูลค่า GDP และมีมูลค่าการส่งออกโดยตรงคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 29.0 ของมูลค่าการส่งออกรวม (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2553, น. 1-1 – 1-9)

ธุรกิจขนาดย่อมมีความสำคัญต่อการจ้างงานในพื้นที่ ซึ่งหลาย ๆ ประเทศได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดเป็นนโยบาย และมุ่งเน้นในการศึกษาวิจัย เนื่องจากธุรกิจขนาดย่อมเป็นรากฐานของเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ การจ้างงาน และมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก (Morrison & Ali, 2003) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรากฐานอันมั่นคงให้แก่ระบบเศรษฐกิจได้ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ วรรณิชลนภาสถิต (2552) ได้ยกตัวอย่างแคว้นเล็กๆ ที่ชื่อ วิเซนซาในประเทศอิตาลีที่ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเนื่องจากร้อยละ 90.0 ของธุรกิจทั้งแคว้นเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเมืองดังกล่าวมีประชากรประมาณ 850,000 คน แต่มีกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มากถึงกว่า 85,000 ราย โดยเฉลี่ยจึงมี 1 กิจการต่อประชากร 10 คน ที่สำคัญคือ

ผลผลิตจากธุรกิจเหล่านี้ได้ส่งออกคิดเป็นมูลค่าต่อปีสูงถึง 14 ล้านเหรียญยูโร เทียบเท่ากับการส่งออกของประเทศโปรตุเกสทั้งประเทศ แคว้นวิเซนชาจึงถูกคิดตามจากประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยในลักษณะของ “ต้นแบบ” เพื่อการพัฒนาประเทศ

ในยุคที่ไร้พรหมแดน ธุรกิจต่างๆ จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดภายใต้การแข่งขัน และการสร้างการเจริญเติบโตให้แก่ธุรกิจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากตลาดที่มีขนาดจำกัด และมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น ความแตกต่างทางด้านทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี ความต้องการซื้อ เงินทุน ที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ขณะที่รัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนานวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และใส่ใจในสภาพแวดล้อมของธุรกิจมากยิ่งขึ้น การศึกษาจำนวนมากในต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินกลยุทธ์ทางธุรกิจที่มีผลต่อการเจริญเติบโตในธุรกิจ SMEs (Evans, 1987; Kangasharju, 2000; Entrialgo, 2002; Kaikkonen, 2006) และประสิทธิภาพ (Priyanto, 2006) โดยเฉพาะธุรกิจขนาดย่อมซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วโลกว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน สังคม การจ้างงาน และเป็นรากฐานของเศรษฐกิจ (Lowe and Talbot, 2000) และพบว่าธุรกิจขนาดย่อมยังมีปัญหาและข้อจำกัดบางประการต่อการเจริญเติบโต เช่น ทรัพยากร ศักยภาพ และทักษะของพนักงาน มีธุรกิจจำนวนน้อยมากที่สามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของอุตสาหกรรมโดยเฉลี่ย ในขณะที่ธุรกิจส่วนใหญ่มีผลประกอบการคงที่คือมีจำนวนพนักงานไม่เพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลา 1 ปี และพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างธุรกิจที่มีการใช้แผนธุรกิจกับการเจริญเติบโต (Morrison & Ali, 2003) มีการศึกษาในหลายๆ แห่งพบว่าธุรกิจที่มีขนาดย่อมส่วนมากไม่ต้องการที่จะเจริญเติบโต หรือนอกจากว่าธุรกิจนั้นจะมีความสามารถที่จะเจริญเติบโตได้ (Gray, 1992, 2002)

การเจริญเติบโตของธุรกิจจะส่งผลทางบวกกับความมั่งคั่งของธุรกิจ และการพัฒนาภูมิภาค (Acs & Armington, 2006) ผู้ประกอบการจำนวนมากมีความตั้งใจที่จะทำให้ธุรกิจเจริญเติบโต และบางส่วนต้องการให้ธุรกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (Davidsson, 1989) ความสำคัญของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation: EO) จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศนั้น ได้มีผู้ที่ให้ความสำคัญ และมีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง โดยมีการใช้ทฤษฎีการเป็นผู้ประกอบการมาศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายตามศาสตร์ที่มีอยู่หลายสาขา เช่น ด้านสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ จากการศึกษาอย่างต่อเนื่องดังกล่าวได้พบว่าคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ (Ferreira & Azevedo, 2007) การศึกษาก่อนหน้านี้มักศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการ และคุณภาพการบริการที่ส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ แต่การศึกษาถึงผลกระทบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของการเป็น

ผู้ประกอบการ (EO) ยังมีผู้ศึกษาจำนวนน้อย ขณะที่การศึกษากลยุทธ์ทางธุรกิจกลับพบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมีการใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันตามประเภทของแต่ละอุตสาหกรรม และสถานการณ์การแข่งขัน (Hashim, Wafa & Sulaiman, 2001; Todd, 2006; Lim, 2009)

สำหรับประเทศไทยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประกอบด้วยจำนวนหลายล้านกิจการเป็นปัจจัยที่ทำให้ห่วงโซ่ของเศรษฐกิจในประเทศไทยหมุนและเพิ่มความต้องการซื้อภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น มีการใช้จ่ายภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นทำให้ฐานของเศรษฐกิจภายในประเทศมีการแพร่กระจาย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเพราะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ได้ด้วยภาคเอกชนเป็นหลักคิดเป็นส่วนถึงร้อยละ 75 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (ปริดิยาธร เทวกุล, ม.ร.ว., การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 เมษายน 2554) และเป็นวิสาหกิจที่รัฐบาลให้ความสนใจและให้ความสำคัญในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจซึ่งจะมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจต่อประเทศโดยรวมคือการก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก และกระจายงานออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เป็นส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเนื่องจากมีความสามารถที่หลากหลายในประเภทของธุรกิจ สามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่วัตถุดิบภายในประเทศได้เนื่องจากวิสาหกิจส่วนใหญ่ใช้ผลผลิตภายในประเทศ สามารถจัดตั้งธุรกิจได้ง่าย ใช้ทุนต่ำ และเป็นกิจการที่สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้ (วรรณิ ชลนภาสถิต, 2552) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงนับว่ามีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างผลผลิต การจ้างงาน การส่งออก และเป็นธุรกิจที่เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดของระบบเศรษฐกิจไทยในอนาคต (จักรมณท์ ฝาสุกวนิช, 2550)

การศึกษาติดตามกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในประเทศต่างๆ 40 ประเทศทั่วโลก ในเครือข่ายโครงการติดตามการเป็นผู้ประกอบการทั่วโลก (Global Entrepreneurship Monitor: GEM) ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมร่วมกับวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2551, น. 6-1) ศึกษาเปรียบเทียบ พัฒนาข้อเสนอแนะ เจือใจ ปัจจัยที่มีผลต่อภาคผู้ประกอบการและระดับความมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการของประเทศต่างๆ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้ประกอบการกับการเจริญเติบโตของทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของไทยให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ พบว่าผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมลดลงจากอันดับที่ยี่สิบเก้ามาอยู่ในอันดับที่สามสิบสามขณะที่ประเทศสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่สอง ประเทศมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ยี่สิบสาม ประเทศญี่ปุ่นอยู่ในอันดับที่ยี่สิบสี่ และเกาหลีใต้อันดับที่ยี่สิบเก้า ผลการศึกษาพบว่า

ลักษณะของสถานประกอบการส่วนใหญ่เริ่มต้นมาจากธุรกิจครอบครัว ขาดการกำหนดรูปแบบทางธุรกิจ การพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต การวางระบบบัญชี การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การจัดการบุคลากร และ กลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ผลิตภัณฑ์ไม่มีนวัตกรรมและความแตกต่าง และกลุ่มผู้ประกอบการในช่วงเริ่มต้นมีความสามารถในการส่งออกคิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่าประเทศอื่นในแถบเอเชีย เช่น จีน อินเดีย

ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นต้องปรับตัว ปรับปรุง และพัฒนากรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ด้วยการวางแผนธุรกิจให้มีมาตรฐานสากล ผู้บริหารทุกระดับของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยประสบการณ์ในด้านการวางแผนธุรกิจ เนื่องจากเป็นทักษะการบริหารที่เจ้าของ หรือผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ยังขาดอยู่มาก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยยังเผชิญกับปัญหา และอุปสรรคหลายประการ อาทิ การประสบความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจด้วยสาเหตุหลักเนื่องจากการขาดความรู้และขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ การลดต้นทุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การหาเงินและใช้เงินทุน และทักษะในการดำเนินงานด้านต่างๆ (ฐาปนา บุญหล้า, 2550; สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2551; วรณิชลนภาสถิต, 2552)

ในประเทศไทยมีการศึกษาจำนวนมากเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในบริบทต่างๆ อาทิ การสร้างและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจเอกชนไทย (สุปราณี ศรีนัคราภิมุข, 2544) ความต้องการด้านแรงงาน การเข้าสู่มาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อม นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคอุตสาหกรรมผลิต (บุญชัย นพพรพิทักษ์, 2542; วัณณะวัฒน์ โอภาสวัฒนา, 2543; ลลิตา วงศ์สม, 2543; ขวัญเชิญ ภาคจลิน, 2546; สุกัญญา อธิปอนันต์, 2550; Jeardumrong, 2003; Limsuwan, 2003; Artsmiti, 2004; Sriwittaya, 2005) การศึกษาประสิทธิภาพ และความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการผลิต (Wiboonchutikula, 2001; Cheasakul, 2001) การสร้างตราสินค้า กลยุทธ์การแข่งขันใน SMEs (Anarnkaporn, 2006) ขณะที่การศึกษาบางส่วนมุ่งเน้นการศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนากลยุทธ์ และการวางแผนของธุรกิจและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (จิตติภา งามเกริกโชติ และ มาร์ค วิลเลียม สปีซ์, 2548) กลยุทธ์เพื่อการส่งออกของวิสาหกิจของประเทศไทย และการศึกษาตัวกำหนดและผลของการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศของบริษัทไทย (Samutachak, 2000; Coompanthu, 2004) รวมไปถึงการศึกษาในธุรกิจระหว่างประเทศ (กฤษณา

รุจิธำรงกุล, 2548; จรรยาภรณ์ พรหมคุณ, 2551; Tanvisuth, 2007) และการศึกษาเฉพาะธุรกิจขนาด เล็กที่มุ่งศึกษาเฉพาะการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง (เฉลิมศักดิ์ ชุ่มเชื้อ, 2544; นลินี ปุสสเทวะ, 2545; ชัยศักดิ์ ไทยอุบลัมภ์, 2546) ขณะที่ยังไม่พบผู้ใดได้ ทำการศึกษาถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และประเด็นลักษณะของสถานประกอบการ ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ดังนั้นการศึกษาถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถาน ประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของประเทศไทยจึง เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในประเทศไทยถึงรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณลักษณะ ของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของ วิสาหกิจ และรูปแบบความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันตามประเภท และขนาดของวิสาหกิจ โดยจะเป็น แนวทางในการดำเนินกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่จะสามารถพัฒนาธุรกิจของตนเองให้มีความ เจริญเติบโต มีความเข้มแข็ง สามารถยกระดับกิจการของตนเองและเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐบาลในการนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็น แนวทางในการวางแผนการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการให้มีศักยภาพและ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น เป็นรากฐานที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เจริญเติบโตและยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการเจริญเติบโตของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทยหรือไม่
2. ลักษณะของสถานประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทยหรือไม่
3. รูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถาน ประกอบการจำแนกตามประเภทและขนาดของวิสาหกิจ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตแตกต่างกัน หรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย

2. เปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต จำแนกตามประเภท และขนาดของวิสาหกิจ

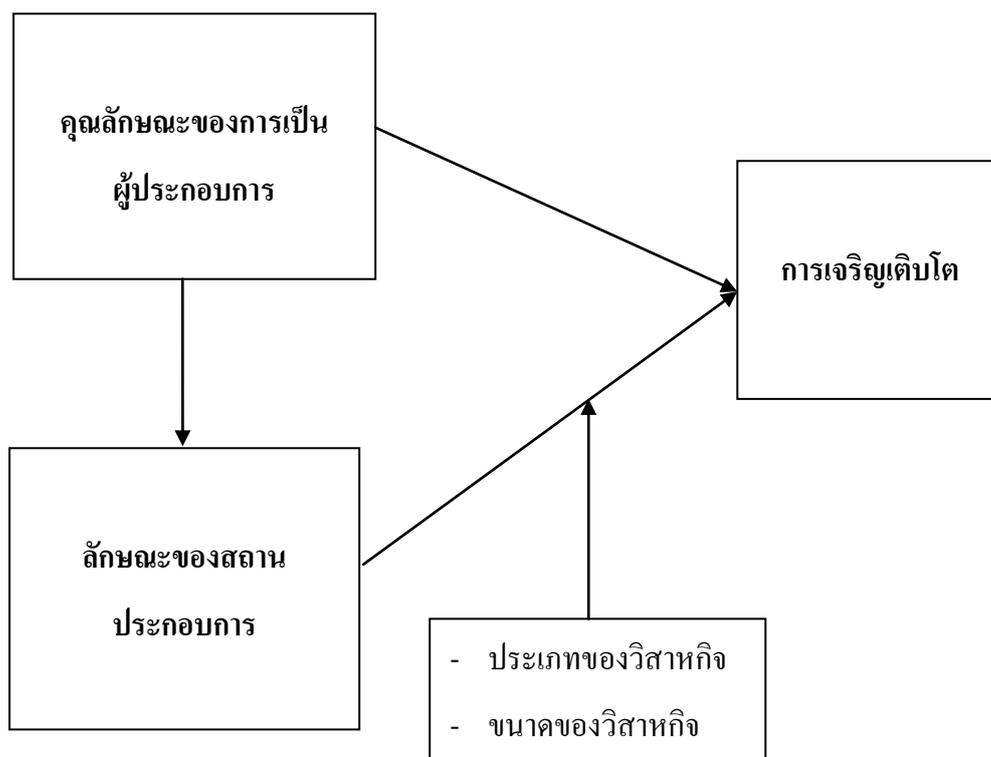
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยได้พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลที่ได้ในการศึกษาเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย โดยการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะปัจจัยภายในของสถานประกอบการซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ มิได้รวมถึงปัจจัยภายนอก คือ สภาพเศรษฐกิจที่ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นปัจจัยคงที่ ดังนั้นกรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่หนึ่ง คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ องค์ประกอบที่สอง ลักษณะของสถานประกอบการ และองค์ประกอบที่สาม การเจริญเติบโต

องค์ประกอบที่หนึ่ง คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อลักษณะของสถานประกอบการและการเจริญเติบโต

องค์ประกอบที่สอง ลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต

องค์ประกอบที่สาม การเจริญเติบโตประกอบด้วย 5 ปัจจัยคือ 1) ยอดขาย 2) กำไรสุทธิ 3) เงินทุน 4) สินทรัพย์รวม 5) กำลั้งการผลิต ทั้งนี้ได้กำหนดให้ประเภท และขนาดของวิสาหกิจเป็นตัวแปรควบคุม โดยทั้งสามองค์ประกอบสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งสมมติฐานการวิจัยออกเป็น 4 ข้อดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะของสถานประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สมมติฐานข้อที่ 3 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไม่แตกต่างกันตามประเภทของวิสาหกิจ

สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไม่แตกต่างกันตามขนาดของวิสาหกิจ

1.6 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย

1.2 ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย จำแนกตามประเภท และขนาดของวิสาหกิจ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ซึ่งพิจารณาตามจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งประเทศ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,913,167 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2553, น. 4-1) จำแนกประเภทเป็น 3 กลุ่มได้แก่ วิสาหกิจภาคการผลิต ภาคการค้า และภาคการบริการ

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สถานประกอบการ หมายถึง หน่วยงานหรือองค์การที่มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือควบคุมกิจการโดยนิติบุคคล

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SME) หมายถึง สถานประกอบการของประเทศไทยที่จดทะเบียนนิติบุคคล ครอบคลุมวิสาหกิจ 3 กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจภาคการผลิต ภาคการค้า และภาคการบริการ

วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprises) หมายถึง สถานประกอบการประเภทการผลิตสินค้า หรือให้บริการที่มีจำนวนการจ้างงานจำนวน 51-200 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิจำนวน 51-200 ล้านบาท การค้าส่งที่มีจำนวนการจ้างงานจำนวน 26-50 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิจำนวน 51-100 ล้านบาท และการค้าปลีกที่มีจำนวนการจ้างงานจำนวน 16-30 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิจำนวน 31-60 ล้านบาท

วิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprises) หมายถึง สถานประกอบการประเภทการผลิตสินค้า หรือให้บริการที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่เกิน 50 ล้านบาท การค้าส่งที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 25 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่เกิน 50 ล้านบาท และการค้าปลีกที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 15 คน มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่เกิน 30 ล้านบาท

ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง เจ้าของหรือผู้จัดการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานในวิสาหกิจ

คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation: EO) หมายถึง ลักษณะของผู้ประกอบการที่มาจากคุณสมบัติส่วนตัว ประสบการณ์ และการศึกษาอบรม

ลักษณะของสถานประกอบการ หมายถึง คุณสมบัติของสถานประกอบการที่เป็นผลมาจากคุณสมบัติของผู้ประกอบการ ระบบการบริหาร บุคลากร และวัฒนธรรมองค์การ

การเจริญเติบโต หมายถึง การดำเนินงานที่ดีขึ้นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วัดจากร้อยละของการเพิ่มขึ้นของยอดขาย กำไรสุทธิ เงินทุน สินทรัพย์รวม หรือกำลังการผลิตของวิสาหกิจ

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของประเทศไทย มีประโยชน์ในทางวิชาการ และประโยชน์ในทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ประโยชน์ในทางวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการ ดังนี้

1.1 การวิจัยในต่างประเทศ และของไทยพบว่ายังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุขององค์ประกอบคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และรูปแบบความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันตามประเภท และขนาดของวิสาหกิจ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการในมุมมองที่แตกต่างจากนักวิชาการในต่างประเทศ

1.2 การวิจัยในต่างประเทศ และของไทยพบว่ายังไม่มีผู้ใดได้นำปัจจัย คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการด้านความรักและความถนัดในธุรกิจที่ทำอยู่ การให้อิสระแก่พนักงานในการแสดงความเห็นและตัดสินใจ และความมุ่งมั่นในความสำเร็จและความพยายาม ซึ่งเป็นตัวแปรใหม่ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ครอบคลุมทั้งวิสาหกิจภาคการค้า ภาคการบริการ และภาคการผลิต

2. ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินกลยุทธ์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ครอบคลุมทั้งวิสาหกิจภาคการค้า ภาคการบริการ และภาคการผลิตให้มีศักยภาพในการดำเนินงานตลอดจนสามารถสร้างความเข้มแข็งและความเจริญเติบโตให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยได้ต่อไปในอนาคต

2.2 ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐบาลในการนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านทักษะ ความรู้ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้นและสามารถดำเนินกิจการให้มีการเจริญเติบโตต่อไปได้ในอนาคต